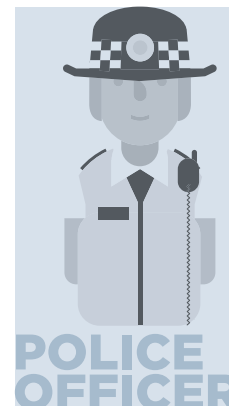

መን ኢዩ መን?

ክብ ሃገር ከንግሊዝ ምስ መጻኢኩም ምስ ዝተፈላለዩ ዓበይቲ ሰባት ክትራኽቡ ኢኹም። ግን ከዚኹም ሰባት ትራኽብዎም መን ክዮም? ከዚ ጽሑፍ መግለጺ ከዚ ኣቶም ምሳኹም ዝራኽቡ ዝተፋላለዩ ሰባት ኣንታይ ስርሖም ኣንታይ ከምዝኮነን ንዓኩም ከመይ ጌርም ክሕግዩኹም ከምዝኽከሉ ዘረድኦ (ዝገልጽ) ጽሑፍ ኣዩ።

ከዚ መግለጺ ጽሑፍ ከዚ ነቶም ትሕቲ ዕድመ ዝኾኑ ሰባት ካብ ሃገር ከንግሊዝ ንበይኖም ብዘይ ኣለይቲ ዝመጹን ዑቕባ ዝሓቱ ዘለውን ዘረድኡን ኣዩ።

ከዚ ጽሑፍ ከዚ ኣንተ ድካ ዘይተረድኡኩም ንዓበይቲ ሰባት ከንብቡልኩም ሕተትዎም።

M:CLU
Migrant & Refugee Children's Legal Unit

ከንተ ደሊኹም ከዚ ጽሑፍ መግለጺ ምሳኸኹም ሒዝኩሞ ኪዳሞ ምስ ሓደስቲ ሰባት ክትራኽቡ ክለኹም ናትኩም ስራሕ ካየናዩ ክዩ ኢልኩም ናብ ክዚ ወረቐት ክመልኩትልኩም ክትሓትዎም ትኽክሉ ኢኹም ፡ ክንታይ ይመስለኩም ከምኡ ክንተገብረኩም?

ክብ ክዚ መግለጺ ጽሑፍ ተገሊጾም ዘለዎ ሰባት ከኣ መዓስ ምስኡም ክከምትራኽብዎም ብብተራ ክዩ ተጸሒፉ ዘሎ። ኩሎም ኣቶም ሰባት ነናቶም ሓላፍነት ክዩ ዘለዎም ግን ሓድ ሓደ ግዜ ሓደ ዓይነት ኮይኖም ክረካይኩም ወይ ከኣ ዝተተሓሓዙ ኮይሞም ክስምዑኹም ይኽክሉ ኣዮም።

ኣቶም ሓድ ሓደ ዓበይቲ ሰባት ምሳኸኹም ዝሰርሑ ብዛዕባኹም ዝምልከት ሓበሬታ ምስ ካልኦት በዓል ሞያታት ኣቲ ናትኩም ዝርዝር (ሽም፡ ዕድመ ትውልዲ ክድራሻ) ዝዓመስለ ሓበሬታት ምስ ካልኦት በዓል ሞያታት ክካፈልዎ ይኽክሉ ኣዮም። ክዚ ዝገብርሉ ምኽንያት ከኣ መታን ብሓደ ክሰርሑን ንዓኹም ዚደዳ ጽቡቕ ጌርም ክሕጉዙምኸን ናታትኩም ደሕንነት ብጽቡቕ መንገዲ ክሕሉ ክኽክሉም መታን ኣዩ።

ሓድ ሓደ ዓበይቲ ሰባት መብዛሕትኡ ጊዜ ኣቲ ናትኩም ሓበሬታት ምስ ካልኦት በዓል ሞያታት ቅድሚ ምክፋሎም ፍቓድ ካባኹም ክረኽቡ ክለዎም። መብዛሕትኡ ጊዜ ከኣ ንዓኹም ካየናይ ሓበሬታ ብዛዕባኹም ዝምልከት ክካፈሉ ከምዘለዎም ከተፋቅዱ ወይ ከይተፋቅዱ ምርጫ ክለኩም፡ ክዚ ምርጫ ዘይህልወኩም ጊዜ ከኣ ከንተ ድኣ ንስኹም ወይ ከኣ ካልኦት ሰብ ካብ ክቢድ ሓደጋ ከንተ ድኣ ሃልዮም ጥራይ ኣዩ።

ክስተርጎምቲ

▶ መን ምክኖም

ናይ interpreter's ክስተርጎምቲ ቀንዲ ስራሕ መታን ኩሉ ነገራት ከርድኡም ከቲ ንስኹም ትብሉዎ ወይ ከኣ ትዛረብዎ ነገራት ብሙሉኡ ቃል ብቃል ናብ ኣንግሊዘኛ ቋንቋ ብንጹር መንገዲ ከስተርጎሙ ኣዩ ከምኡ ኣውን ከቲ ኩሉ ዝተባህለ ነገራት ብኣንግሊዘኛ ቋንቋ ከ ናብ ከቲ ንስኹም ትዛረብዎ ቋንቋ ብንጹር መንገዲ ክደግምዎ ኣዩ።

▶ ኣንታይ ከምዝገብሩ

መብዛሕትኦ ጊዜ ምስ ንባዕቲ ሰባት ቅጽራ ከግብረልኩም ከሎ ከትራኽቡ ኣብ ከቲ ኣኼባኹም ክስተርጎምቲ ክህልዉ ኣዮም፡ ከዚ ከኣ መታን ንስኹም ብቐሊሉ ከትዘራረቡ ክሕግዘኩም ክሕግዘኩም ተባሂሉ ዝግበር ነገራት ኣዩ፡ ከምኡ ኣውን ኣስተርጎምቲ ክጽወዓልና ንደሊ ኢና ኢልኩም ከትሓቱ ከኣ መሰል ኣለኩም። ኣስተርጎምቲ ናይ ሕገ ምክሪ ክመኽሩኩም ናቶም ሞያ ወይ ከኣ ዝተዋህቦም ትምህርቲ/ታዕሊም የብሎምን፡ ኣንታይ ክትገብሩ ከምዘለኩም ወይ ከኣ ኣንታይ ክትብሉ ከምዘለኩም ከኣ ክነግርኹም ኣይግበኣን ኣዩ።

ኣቶም ኣስተርጎምቲ ዘተርጎሙልኩም ዘለዎ ኣንታይ ይብሉ ከምዘለዎ ኣንተ ድኣ ዘይተርድኡኩም ወይ ከኣ ኩሉ ከቲ ዝተባህለ ነገራት ጽቡቕ ጌርም ዘየተርጎምልኩም ኣንተ ድኣ ኮይኖን ብዛዕባ ኣስተርጎምቲ ዝኾነ ኣተሓሳሳቢ ኩነታት ኣንተ ድኣ ኣለኩም ኮይኑ ብኽብረትኩም ነቶም ዝኣልዩኹም ወይ ከኣ ሰራሕተኛታት ሓብርዉዎም ኢኹም። ብዝኾነ ይኹም ምኽንያት ምስ ኣቶም ዘተርጎምልኩም ዘለው ሰባት ጽቡቕ ወይ ከኣ ምቹክ ኮይኑ ኣንተ ድኣ ዘይተሰማኑኩም ካልኣ ኣስተርጓሚ ክቐየረልኩም መሰል ኣለኩም።

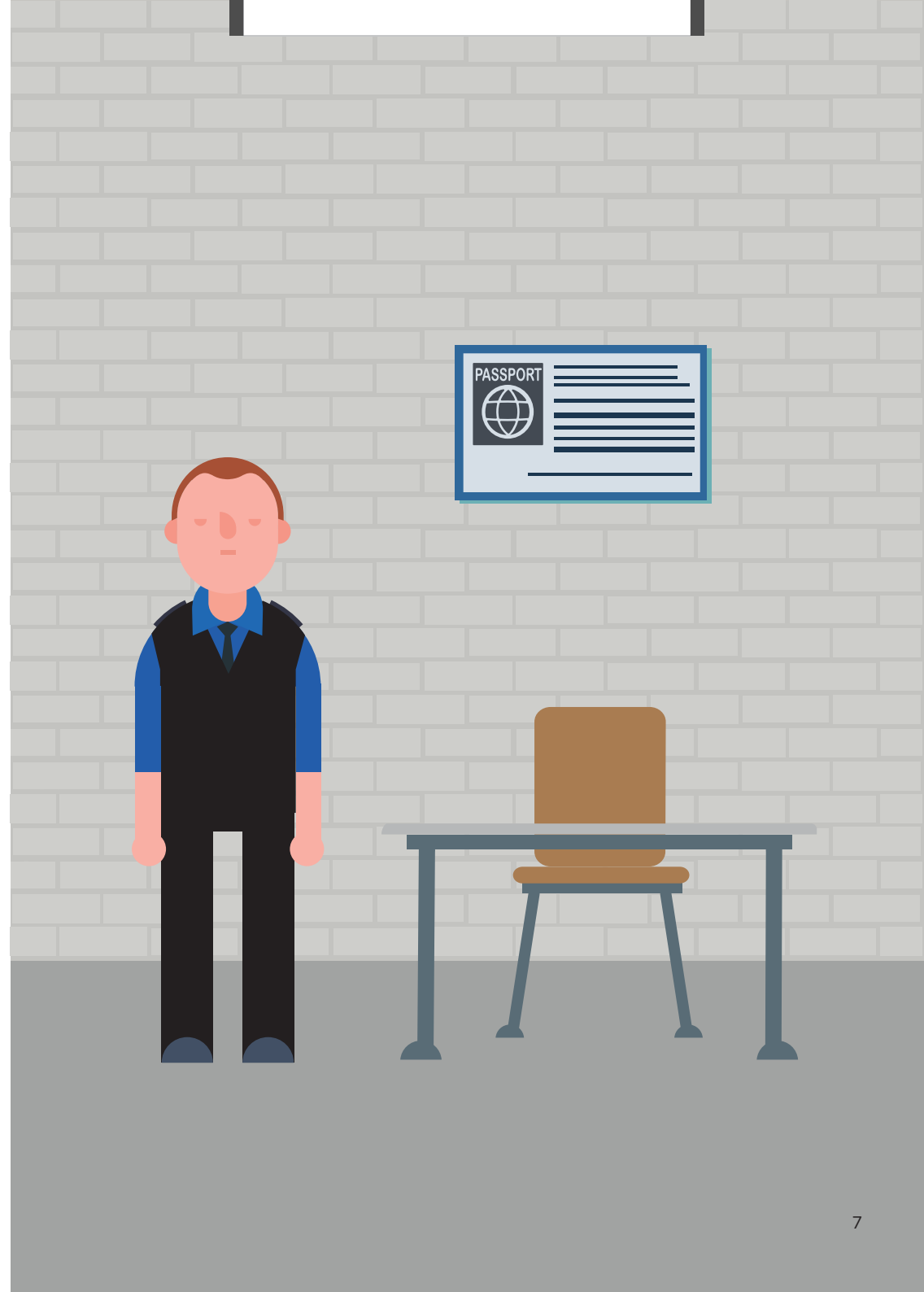
ናይ ኢሚግሬሽን ጸሓፊ/ት

► መን ምዃናም

ቀንዲ ከቲ ናይ immigration officer ኢሚግሬሽን ጸሓፊ/ት ስራሕ ከኣ ከቲ ሕጊ ኢሚግሬሽን ኣብ ሃገር ኣንግሊዝ ዘሎ ኣብ ተግባር ዊዲዮ ከምዘሎ ምርግጋጽ ክድሕቲ ሓድሓደ ናይ ኢሚግሬሽን ጸሓፊ ዘለዎም ሓላፍነትን ከኣ ተመሳሳሊ ከም ናይ ፓሊስ ዘለዎ ሓላፍነት ክድሕቲ ኣንተኹን ግን ምስ ፓሊስ ክፍሊ ስራሕ ኣይኮነን ምደባት ናቶም ክፍሊ ስራሕ ፍሉይ ክድሕቲ ናቶም ስራሕ ምስ ናይ ሃገር ኣንግሊስ መንግሥቲ ቤት ጽሕፈት Home Office (ሆም ኮፊስ) ዝበሃል ክድሕቲ ንትካ ደሕንነትን ጥሕናኻኻን ዝተማለኹ ከኸውን ከምዘለዎ ክረጋግጹ ሓላንነት ኣለዎም።

► ኣንታይ ከምዝገብሩ

ኣብ ሃገር ኣንግሊዝ ንመጀመሪያ ጊዜ ክትመጽኡ ከለካ ናይ ኢሚግሬሽን ጸሓፊ ኣብ ምቹኡን ደሕንነትካ ዝመላኣሉ ቦታ ክወስደካ ክድሕቲ ስጋብ ናይ ጉዕዘኻ ሰንኪ ትዓርፍ። ብድሕሪኡ ካብኻ ከቲ ናይ ኢሚግሬሽን ጸሓፊ ናትኩም መባከታዊ ዝርዝር መን ሙኻንንኩም ካብዮ ሃገር ከምዝመጸኩም ሓበሬታ ክወስድ ክድሕቲ ብድሕሪኡ ናብ ኮቶም ናይ social services (ሶሻል ሰርቪስስ) ሕብረተሰብ ሰራሕተኛ ከመሓላልፍኹም ኮቶም ብድሕሪኡ ንሳቶም ከኣ ዘድልዩኩም ምክላይ ከመሓድሩልኩም ኮቶም። ከምኡ ኣውን ንሳቶም ምናልባት ዑቕባ ከምዝሓተትኩም ከኣ ከመዝገቡኹም ይኸክሉ ኮቶም። ኣዚኣቶም ናይ ኢሚግሬሽን ጸሓፍቲ ብዛዕባ ከቲ ዑቕባ ሓቲትኩም ዘለኹም ጉዳይኩም ውሳኔ ዝውስን ሕታት ክሓትኹም የብሎምን። ብዛዕባ ኣብ ሃገር ኣንግሊዝ ክትነብሩ ትኸክሉ ዲኹም ዋላስ ኣይፋልን። ኣንተ ኹን ግን መልሲ ክትህቡ ከለኹም ኩሉ ጊዜ ሓቂ ክትዛረቡ ኣለኩም። ከቲ ንስኹም ትህብዎም መልሲ ከኣ ክጽሕፍዎ ኮቶም።

ናይ ማህበረሰብ ሰራሕተኛ

► መን ምዃናም

ናይ social worker (ሶሻል ዎርከር) ማሕበረሰብ ሰራሕተኛ ሓላፊነት ኣብ ክቲ ዝነበርሉ ከባቢ ዘድልዮም ነገራት ከማላካሎም ዘማሓድሩ ሰራሕተኛታት ኣዮም። ኣብ ሃገር ኣግንሊዝ በይንኹም በዘይ ቤተሰብ ዝኣልየኩም ዘይብልኩም በይንኹም ስለዝመጸኩም Local Authority (ሎካል ኣውዞሪቲ) ኣብ ከባቢኹም ዝርከብ ናይ ቤት መንግስቲ ዞባ ክኣልየኩም ሓላፊነት ኣለዎ ማለት ኣዩ። ንሓቶም ከኣ ካብ ሓደጋ ነጻ ዝኾነ መንበሪ ቦታ ክህልዎኩም ከምዘለዎ የረጋግጹ፡ ኣኹል መግቢ፡ ክዳውንትን ናይ ጥዕና ኣግግሎትን፡ ትምህርቲ ከምኡ ኣውን ካልኦ ዘድልየኩም ነገራት ከም ትሕቲ ዕድመ ምዃንኩም ክመላከልኩም ከምዘለዎ ከኣ የረጋግጹ። ኣዚ ከኣ “looked after” or “in care.” “ተኣሊኹም ከምትነብሩ” ወይ ከኣ “ኣብ ትሕቲ ምክላይ” ኣለኹም ማለት ኣዩ።

► ኣንታይ ከምዝገብሩ

ኣቶም ናይ social worker (ሶሻል ዎርከር) ማሕበረሰብ ሰራሕተኛ ብዛዕባ ኣቲ ትክለይሉ መንገዲን ኣንደይ ከምዘድልየኩምን ውሳኔታት ክውስኑ ኣዮም። ኣቶም ናይ social worker (ሶሻል ዎርከር) ማሕበረሰብ ሰራሕተኛ ኣንተዋሓደ ኣብ 6 ሰሙን መጺኡም ክበጽሑኹም ይግባኡ። ኣቲ ንስኹም ትብልዎ ነገራት ክሰምዑኹም ይግባኡ፡ ከምኡ ኣውን ብዛዕባ ኣቲ ንስኹም ትደልዩዎን ነገራትን ስሚዒትኩምን ከኣ ኣብ ኣቲ መደብ ናይ ምክላይኩም ክወጽኦ ከሎ ኣብ ተግባር ክውዕልዎ ይግባኡ። ብዛዕባኹም ዝተወሰነ ውሳኔታት መግልጺ ክወሃበኩም ይግባኡ ከምኡ ኣውን ኣቲ ንስኹም ትህብዎ ሪኬቶ ወይ ከኣ ሓሳብ ክስማዕ ይግባኡ። ኣንተ ድኣ ኣንግሊዘኛ ቋንቋ ኣንተ ድኣ ዘይርድኣኩም ኮይኑ ኩሉ ጊዜ ምሳኹም ክዘራረቡ ከለው ኣስተርጓሚ ክጥቀሙ ይግባኡ። ምናባት ሓድ ሓድ ጊዜ ካብ ሓድ ንሓዕሊ ኣቶም ናይ

(ፎስተር ኬረር) ካለይቲ ሞግዚት

► መን ምዃኖም

ከዞም foster carer (ፎስተር ኬረር) ካለይቲ ሞግዚት ከበሃሉ ከለዎ ሰባት ማዕጾ ገዝኩም ከፊቶም ን ቅልዑት ክካልዮም ዝኸከል ወለዲ ወይ ከካ ቤተሰብ ዘይብሎም ዝካልዩ ኣዮም።

► ክንታይ ከምዝገብሩ

Foster carer (ፎስተር ኬረር) ካለይቲ ሞግዚት ካብ ሓደጋ ነጻ ዝኾነ ምንበሪ ቦታ ይህቡ። ንባቶም ከካ ኣቲ መዓልታዊ ዘድልዮኩም ነገራት ኣንዳካማልኩ ክካልይኹም ኣዮም። ከምኡ ኣውን ናብ ቤት ትምህርቲ ይወስድኹም። ዘድልዮኩም ነገራት ይገዝኡልኩም ከም ክዳውንትን ዘድልዮኩም መግብን ዝኣመሰለ። ከምኡ ኣውን Foster carer (ፎስተር ኬረር) ካለይቲ ሞግዚት ምስ ዝተፈላለዩ ካልኦት በዓል ሞያታት ልዕሊ ዕድመ ኣብ ሂወትኩም ዘድልዮኩም ነገራት ክኸመላካልኩም ዝሰርሑ ከካ ርክብ ካለዎም ንኣብነት ናትኩም social worker (ሶሻል ዎርከር) ናይ ማሕበረሰብ ሰራሕተኛ ናትኩም ሓኪም GP (ጂ.ፒ): ናትኩም ጠበቓ ከምኡ ኣውን ናትኩም መምሃራናን። ናይ ኦቶም ሞግዚት ሂወት ኣነባብሩ መንገዲ ምናልባት ከም ኣቲ ስኻትኩም ዝለመድኩም ኣነባብሩ ዓየንት ከይከውን ይኸከል ኣዩ። ከምኡ ኣውን ኣንተ ድካ ኣዚ ኩነታት ኣዚ ንዓኹም ዘጸግመኩም ወይ ከካ ኣንተ ድካ ከቢድ ኮይኑ ረኺብኩም ዝስመዓኩም ነገራት ክትዛረቡን ሓገዝ ክትሓቱንን ካለኩም።

ውሱን ስራሕ ዘለዎም ነርስን ናይ ኣጠቓላይ ሓኪም GP (ጂ.ፒ) (General Practitioner) ጀነራል ፕራክቲሽነር

► መን ምዃናም

ናይ designated nurse ውሱን ስራሕ ዘለዎም ነርስን ከበሃል ከሎ ነርስ ከይኖም ኣቲ ዘሎ ጸገማትን ከቢድ ዝኾነ ኩነታት ናይ ቆልዑት ኣብ ትሕቲ ምክላይ ዘለውን ዝርድኡን ብ social worker (ሶሻል ዎርከር) ናይ ማሕበረሰብ ሰራሕተኛታት ዝክለዩን ኣዮም። ንሳቶም ምስ ኣቶም social worker (ሶሻል ዎርከር) ናይ ማሕበረሰብ ሰራሕተኛታት ብሓባር ብምስራሕ ብዛዕባ ጥዕናኹም ዘድልዩኩም ነገራት ከምዝተማልኩም ዘረጋግጹ ኣዮም።

A GP (ጂ.ፒ) ከበሃል ከሎ ከኣ ዶክተር ኮይኑ ኣጠቓላይ ወይ ከኣ ኩሉ ናይ ጥዕና ኩነታት ዝምልከት ሕክምናን ምኽርን ነቶም ኣብ ከባቢኡ ዘሎ ዝሕቡ ወይ ከኣ ዝሕክሙ ኣዮም።

► ኣንታይ ከምዝገብሩ

ናይ ኣዚ ስራሕ ንኸሰርሑ ዝተመዱ ነርስ ከኣ ዝኾነ ግደነት ናይ ጥዕና ጸገማት ከይህልወኩም ምርመራታት ከካይድልኩም ኣዮም። ኣዚ ከኣ “first assessment.” “ቀዳማይ ምርመራ” ተባሂሉ ይጽዋዕ። ኣዚ ምርመራ ንኸግበረልኩም ከኣ ልክዕ ናብ ሃገር ኣንግሊዝ ምስ መጻኢኩም ከማላክ ይግባኡ። ምስ ሓኪም GP (ጂ.ፒ) ገንዘብ ከይከፈልኩም ሕክምና ከትወስዱ ወይ ከኣ ሓኪም ከትረኩ ትኽክሉ ኢኹም። ዝኾነ ናይ ጥዕና ጸገማት ኣንተ ድኣ ሃሊይኩም ወይ ከኣ ካልኣ ናይ ጥዕና ጸገማት ኣንተ ሃሊይኩም፡ ሕጉሳት ወይ ከኣ መንፈስኩም ጽቡቕ ኣንተድኣ ዘይተሰመዓኩም ወይ ከኣ ድቃስ ለይቲ ኣንተ ድኣ ኣቢይኩም። ኣብ ሃገር ኣንግሊዝ ናይ ጥዕና ሕክምና ኣንተ ድኣ ተጌርልኩም መድኃኒት ኣንተ ድኣ ተኣዚዝልኩም ወይ ከኣ ናይ ስኒ ወይ ናይ ግደነት ሕክምና ኣንተ ድኣ ተጌርልኩም ወለሓንቲ ገንዘብ ኣይትኽክሉን ኢኹም።

ሓደ ንይነት ሕታት ተሓቲቲኒ፡ ነፃይ ከኣ ዘይኣምኑኒ ዘለው ኮይኑ ተሰሚዑኒ፡ ብዛዕባ ኩሉ ነገራት ብቐሊሉ ክትዛረቡ ክትተኣማመኑ ኣለኩም፡፡ ግን ሓድ ሓደ ጊዜ ነታ ነብሰይ ክገድዳ ኣለኒ፡፡

ምስ ነርስ ወይ ከኣ ምስ ሓኪም GP(ጂ.ፒ) ብዛዕባ ዘለኩም ናይ ጥዕና ጸገማት ክትዛረቡ ከለኹም ሓቂ ንክትዛረቡ ወለሓንቲ ክትፈርሑ የብልኩም፡፡ ኦቶም ንግኹም ክኣልዩ ዝተመደቡ ነርስ ክስተርጓሚ ክቐርሩልኩም ይግባኦ ምሳኹም ናብ ኦቲ ሕክምና ዝከዱ ምስ ሓኪም GP(ጂ.ፒ) ክትሪኩ ክትከዱ ከለኹም፡፡

ኦቲ ዝሕተተኩም ሕቶ መልሲ ንክትህቡ ዘሽግረኩም ኣንተ ድኣ ኮይኑ፡ ኣንተ ዳኣ መልሲ ንመሃብ ትፈርሑ ኮይንኩም፡ ከም ጽዕፊ ኣንተ ድኣ ተሰሚዑኩም ወይ ከኣ ተጸሊኢኩም ወይ ከኣ ኦቲ ክትህብዎ ትደልዩ መልሲ ዘይትዝክርዎ ወይ ኣንተ ድኣ ረሲዒኩም ኮይንኩም ከምኹ ኢልኩም ክትሕቡሩ ኣለኩም፡፡ ኣነ ብዛዕባ ኦዚ “ክዘራረብ ኣይክኣል ኦየ ኣብ ኦዚ ሰዓት ኦዚ” መሰል ኣለኩም፡፡

ከምኦዚ ኢልኩም መግለጺ ኣንተ ድኣ ዘይሃብኩም ግን ኦቲ ቃለመጠይቕ ዝገብረልኩም ሰብ ጸገማት ከምዘለኩም ክፈልጥ ኣይክኣልን ኦዩ፡ ንሳቶም ኦዚ ጸገማት ከምዘለኩም ክፈልጡ ወይ ከኣ ክርድኩም ከኣ ኣገዳሲ ኦዩ፡፡

- ዝኾነ ሰብ ምሳይ ክሓርቐ ኦዩ ወይ ከኣ ስነስርዓት የብልኩምን ኢልኩም ክትፈርሑ የብልኩምን፡፡
- ብዛዕባ ናይ ቤት ትምህርቲ ክተማልኦም ዘለኩም ዝወሃቡኩም መምርሒታት ወይ ከኣ ናይ foster carer (ፎስተር ኬረር) ኣለዩቲ ሞግዚት መንበሪ ገዛ ዝምልከት ዘይተረድኣኩም ኣንተድኣ ኮይኑ መግለጺ ክወሃብኩም - ሕተቱ

ኣጃኹም በርትዑ ኦቲ ኩነታት ኣንታይ ኦዩ ብዘየገድስ፡ ንድሕሪት ዘኪረ ክሓስቦ ከለኹ፡ ኦቲ ዝስመዓኒ ዝነበረ ጭንቀት ሕርቃን ሓሳብ ዚያዳ ክኸውን ዘኸኣሎ ተስፋ ስለዝቐረዝኩ ጥራይ ኦዩ፡፡ ዋላ ኦክዋ ነገራት ኩሉ ጸቢቡ ኩሉ ሕማቕ ኮይኑ ኣንተተራኣየኩም ናይ መወዳከታ ኣይኮነን፡፡

ወለሕንቲ ኣይትፍርሑ፡፡ ኦቶም ሰባት ኣብዚ ዘለው ንግኹም ዝሕግዙ ኦዮም፡፡ ምስኣቶም ክፍቲ ኮይንኩም ተዘራረቡ መታን ዘድልየኩም ሓገዝ ክገብርልኩም

- ሓቂ ክትዛረቡን ኩሉ ዘሎ ሓበሬታታትን ዝርዝር ምሳና ክትካፈል ብጣዕሚ ኣገዳሲ ኦዩ ፡፡
- ዝደለኹም ሕታት ክትሓቱ ትኸኣሉ ኢኹም፡ ከምኹ ኣውን ኣንተ ድኣ ኦቲ ዝተባህለ ዘይትቐበልዎ ኮይንኩም ከምዘይትቐበልዎ ክትገልጹ ኣለኩም፡፡

► መን ምክኖም

ጠበቃ ከበሃል ከሎ ሓደ ሰብ ብዛዕባ ሕግታት ዘጽንዔ በዓል ሞያ ኩሉ ዝፈልጥ ከምኩ ኣውን ኣቲ ሕጊ ዝርድኦ ክኸውን ከሎ ኣዩ። ናይ ኢሚግሬሽን ጠብቃ ከኣ ብዛዕባ ኣቲ ሕጊ ናይ Home Office (ሆም ኮፊስ) ብዛዕባ ኣቲ ዑቕባ ሓቲትኩም ዘቐረብኩም ምልካታ ውሳኔ ንኸውስን ዝጥቀሙሉ ኣዩ። ኣንተ ሽን ግን ካልኦት ዓይነት ጠበቓታት ከኣ ኣለው ንኣምነት ብዛዕባ ናይ ገበን ዝፋጸሕ ሕግታት ዘንጽዑ ከምኩ ኣውን ናይ ቤተሰብ ጠባቓታት ኣለዎ ወይ ከኣ ናይ ማሕበረሰብ ኣገልግሎት ሕጊ ዘጽንዑ ጠበቓታት ከኣ ኣለው።

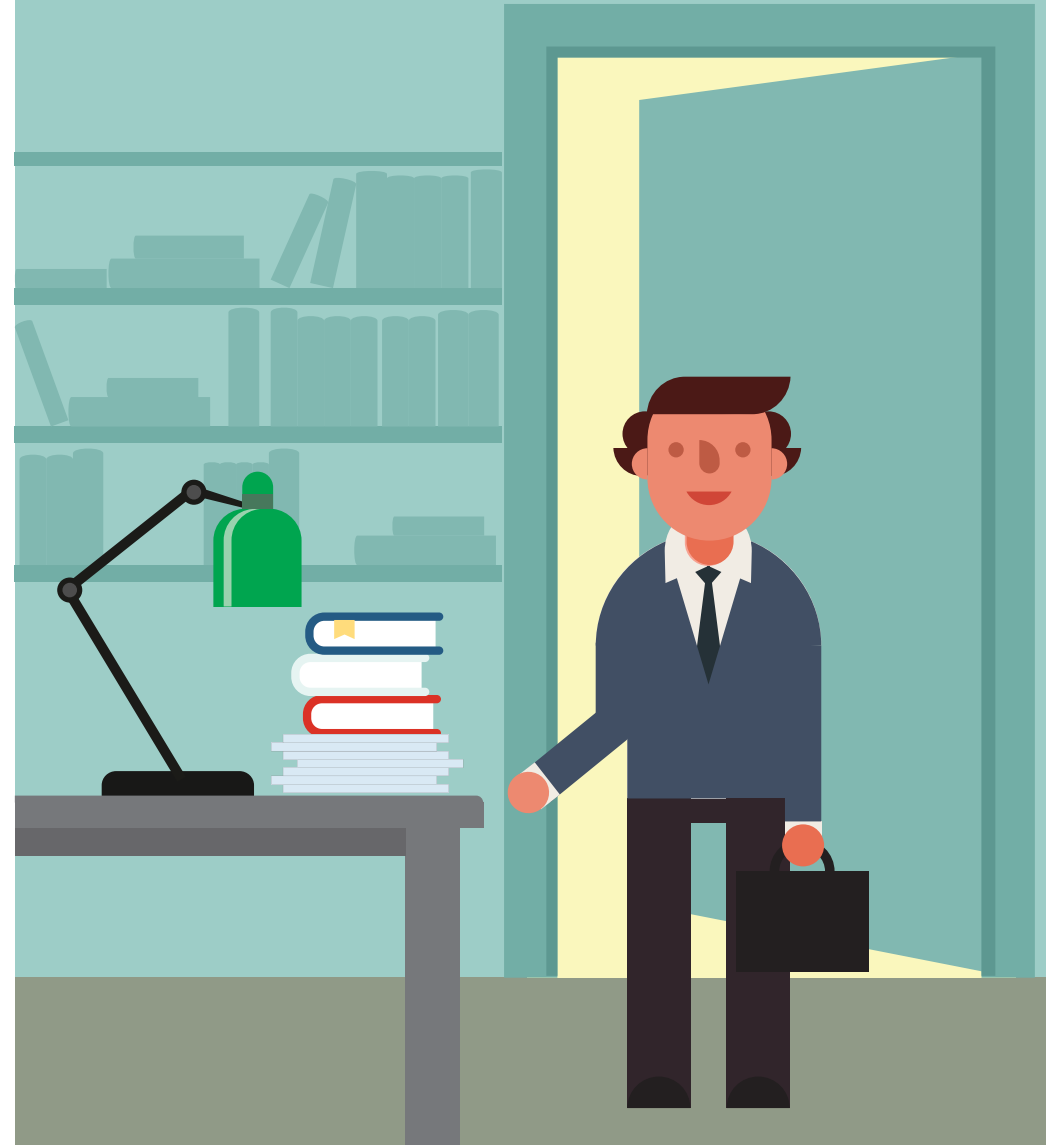
► ኣንታይ ከምዝገብሩ

ዘሕተተኩም ኩነታት ዘጋጠሙኩም ጸገማት ኩሉ ክፈልጡ ኣለዎም። ኩሉ ኣቲ ንስኹም ትብልዎ ነገራት ከኣ ክሰምዑኹም ይግባኡ።

ምሳኹም ከኣ ብዙሕ ሻዕ ክራኽቡ ኣዮም መታን ኩሉ ኣቲ ዘጋጠሙኩም ኩነታት ዝርዝር ክወስዱም ዚያዳ ኩሉ ክርደኩም መታንን። ኣቲ ጠባቓኩም ኣንተ ድኣ ዘይትርድኡዎ ኮይንኩም ወይ ከኣ ምስኩም ክትዛረቡ ትፈርሑ ኣንተ ድኣ ኮይንኩም ወይ ከኣ ጽድቓት ኣንተ ድኣ ተሰሚዑኩም ምስኩም ንኸትዘራረቡ፡ ንኸልኩ ሰብ ክትሕብሩ ይግባኡ። ምናልባት ምስ ካልኦ ጠበቃ ክትሰርሑ ትኸኣሉ ትኹኑ ኢኹም።

ኣቲ ናትኩም ጠበቃ ብዛዕባ ኣቲ ዘሕለፍኩም ጸገማት ነቲ ዑቕባ ሓቲትኩም ዘለኹም ጉዳይ ዝድግፍ ክርደኩም ክሕግዘኩም ይግባኡ። ኣብ ኣቲ ዝግበረልኩም ቆጸራታት ቃለ መጠይቕ ክትገብር ኩ ምስ ናይ ኢሚግሬሽን ጸሓፍቲ ከኣ ኩሉ ጊዜ ምሳኹም ክህልው ይግባኡ ወይ ከኣ ምስ ፓሊስ ክትዘራረቡ ክለኹም መታን ኩሉ ኣቲ ዘድሊ ሓበሬታታት ብሰዓቱ ትህቡ ከምዘለኹም ክረጋግጹ።

ኣቶም ጠበቓኩም ንዓኹምብዛዕባ ኣቲ ዑቕባ ሓቲትኩም ዘለኹም ጉዳይኩም ክሕግዩኹም መታን ገንዘብ ክትፈክሉ ክሕግዘኩም የብሎምን። ኣንተ ሽን ግን ብሽምኩም ነቲ ዑቕባ ሓቲትኩም ዘለኩም ጉዳይኩም ክሕግዩኹም መታን ን ናይ መንግስቲ ቤት ጽሕፈት “legal aid” (ሊጋል ኣይድ ዝበሃል) ገንዘብ ክኸፈሎም መታን ክሓትዎም ይኸኣሉ ኣዮም፡ ኣዚ ማለት ግን ንኣቶም ምስ መንግስቲ ይሰርሑ ኣዮም ማለት ኣይኮነን።

ብቕዕ ወይ ከኣ ሓላፍነት ዘለዎ ልዕሊ ዕድመ ሰብ Appropriate or Responsible adult (ኣፕሮፕሪኬት ኣዳልት)

► መን ምዃናም

ኣቶም “appropriate adult” “ኣፕሮፕሪኬት ኣዳልት” “ብቕዕ ልዕሊ ዕድመ ዝኮነ” ወይ ከኣ “responsible adult” “ረስፖንሲብል ኣዳልት” “ሓላፍነት ዘለዎ ልዕሊ ዕድመ ዝኮነ ሰብ” ክበሃል ከሎ ቃል መጠይቕ ክግበረልኩም ከሎ ሓላፍነት ዘለዎ ሰብ ናትኩም መሰል ዝተሓለወ ክኸውን ከምዘለዎ ን ደሕንነትኩም

► ኣንታይ ከምዝገብሩ

ብዛዕባ ኣቲ ዑቕባ ዝሓተትኩም ቃል መጠይቕ ክግብረልኩም ከሎ ምሳኹም ክህልው ኣየም ከምኡ ኣው ናይ ዕድመኹም ዝምልከት ምርመራ ክግበረልኩም ከሎ (ኣዚ ከኣ ወግዓዊ ዝኾነ ኣገባብ ዕድሜኹም ክንደይ ከምዝኾነ ክውሰነልኩም መታን ዝካየድ ኣየ) ወይ ከኣ ናይ ፓሊስ ቃል መጠይቕ ክግብረልኩም ከሎ። ንሓቶም ንዓኹም ውልቃዊ ዝኾነ ሓገዝ ክህብኹም ኣዮም፡ ኣንተ ድኣ ቃልመጠይቕ ኣንዳተገበረልኩም ከሎ ዘድልዮኩም ነገራት ሃልዩ ንሓቶም ነዚ ክመላካልኩም ከምዘለዎ ነቶም ቃልመጠይቕ ዝገብርልኩም ሰባት ከማልኩ ከምዘለዎም ክሓትልኩም ይኽክሉ፡ ከምኡ ኣውን ኩሉ ኣቲ ዝካየድ ዘሎ ነገራት ጽቡቕ ጌሩ ከምዝተረድኣኩም ክረጋግጹን ከምኡ ኣውን ንስኹም ብቐሊሉ ክትዘራረቡ ከምትኽክሉ የረጋግጹ። ኣቶም ሓላፍነት ዘለዎም ልዕሊ ዕድመ ዝኮነ ሰባት ከኣ ኣቶም foster carer (ፎስተር ኬረር) ኣለይቲ ሞግዚት ክኹኑ ይከክሉ ወይ ከኣ social worker (ናይ ማሕበረሰብ ሰራሕተኛ) ወይ ከኣ refugee support organisation worker (ረፋጂ ላፓርት ኮርፓኔዛቲኮን ዎርከር) ን ስደተኛታት ዝህግዙ ናይ ኣቲ ትካል ዘራሕተኛታት ክኹኑ ይኽክሉ፡ ወይ ከኣ guardian (ጋርዲያን) ከም ወለድኹም ኮይኖም ንዓኹም ዝሓግዙ ኣንተኹን ግን ኣዚኣቶም ኣቐዲምኩም ትፈልጥዎም ትኣምንዎም ክኹኑ ኣለዎም።

(ሆም ኦፊሴት) ነቲ ጉዳይኩም ዝሓዙ ሰራሕተኛ

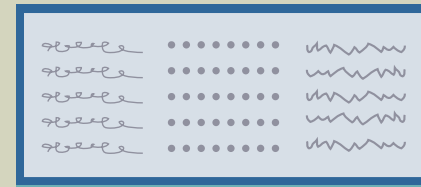
► መን ምዃናም

ኦቶም Home Office (ሆም ኦፊሴት) ነቲ ጉዳይኩም ዝሓዙ ሰራሕተኛ ከ ብዛዕባ ኣቲ ዑቕባ ሓቲትኩም ዘለኹም ግዳይኩም ሕታት ክሓትኹም ኣዮም ኣዚ ከኣ ቃለመጠይቕ ኣዩ፡ ብዛዕባ ኣቲ ዘጋጠመኩም ጸገማት ሓቢርኩምዎ ዘለኹም ክምርመሩ መታንን ነቲ ሓበሬታት ምርመራ ክግበሩን ክምኡ ኣውን ብዛዕባ ኣቲ መርትዖ ንስኹም ወይ ከኣ ኦቶም ናትኩም ጠባቢ ዘቐርብ ብዛዕባ ኣቲ ዑቕባ ሓቲትኩም ዘለኹም ኣዚ ኩሉ ምስ ኣቲ ብዛዕባ ኣዚ ዘሎ ናይ መንግስቲ ሓብሬታት ን መምርሕታትን ከወዳድርዎ ኣዮም፡፡ ነዚ ኩሉ ብምጥቃም ከኣ ኣንታይ ዓይነት መንበሪ ፍቓድ ክህቡኹም ክምዘለዎም ኣብ ኣዚ ሃገር ኣንግሊዝ ክትነብሩ ክትጸንሑ መታን ክውስልኩም ይሕዞም፡፡

► ኣንታይ ክምዝገብሩ

ትህብዎ መልሲ ከኣ ክሰምዑኹም ኣለዎም፡፡ ነቶም ነቲ ጉዳይኩም ሒዞም ዘለው ሰራሕተኛ ኩሉ ኣቲ ዘጋጠመኩም ነገራት ክትሕርዎም ወለሓንቲ ኣይትፍርሑ - ኣንተ ድኣ ዘሓበርኩም ንሳቶም ብሽሕር ጌርም ነቲ ዘጋጠመኩም ጸገማት ክፈልጥዎ ኣይክክሉን ኣዮም! ክምኡ ኣውን ኩሉ ጊዜ ሓቂ ጥራይ ክትዛረቡ ኣውን ብጣዕሚ ኣገዳሲ ኣዩ፡ ኣንተ ድኣ ዘይፍትሕልኩም ኮይንኩም ከኣ ኣይፈልጡን ኣየ ክትብሉ ኣለኩም ወይ ነቲ ክትህብዎ ትደልዩ መልሲ ርግጸኛታት ኣንተ ድኣ ዘይኮንኩም ኣነ ርግጸኛ ኣይኮንኩም ኢልኩም ክትሕሩ ኣለኩም፡፡ ኦቶም ነቲ ጉዳይኩም ሒዞም ዘለው ሰራሕተኛ ዝውሉኡልኩም ውሳኔ ከኣ ናይ መወዳከታ ውሳኔ ኣይኮንን፡፡ appeal ይግባ ክትብሉ መሰል ኣለኩም፡፡

ኣንተ ድኣ ናብ ኣቲ ናይ National Referral Mechanism (NMR) (ናሽናል ረፈራራል መካኒዝም (ኬን.ኬን.ካር) ሃገራዊ ናብ ካልኣ ዘመሓላለፉ መንገዲ) ተመሓላለፍኩም ካልኣ ናይ Home Officer(ሆም ኦፊሴት) ነቲ ጉዳይኩም ዝርኢ ሰራሕተኛ ተጨዊኹም ዲኹም ዋላስ ኣይፋልን ንምባል ነቲ ጉዳይኩም ክሪኤልኩም ኣዩ፡፡ ኣዚ ውሳኔ ኣዚ ከኣ ካብ ኣቲ ናይ ዑቕባ ሓቲትኩም ዘለኹም ጉዳይ ፍሉይ ኣዩ፡ ኣንተኹን ግን ሓበሬታት ብዛዕባ ናይ ክልቲኡ ጉዳይት ኣብ መንጎ ክልቲኦም ነቲ ጉዳይ ሒዞም ዘለው ሰራሕተኛ ክካፈሉ ይኸክሉ ኣዮም፡፡

ፓሊስ ጸሓፊ

► መን ምክኖም

ዝኾነ police officer ፓሊስ ጸሓፊ ናትኩም ደሕነት ዝተማልኡ ከኸውን ሓላፍነት ካለዎም፡ ከምኡ ኣውን ኩሉ ነገራት ከም ኣቲ ናይ ሃገር ኣንግሊዝ ሕጊ ዘፋቅዶ መንገዲ ይካዩድ ከምዘሎ ከካ ከረጋግጽ ካለዎ ከምኡ ኣውን ናይ ዝኾነ ዝተፈጸ ገበናት ምርመራታት ከካይሉ ካለዎም። ፓሊስ ጸሓፍቲ ኣውን ሕጊ ከኸብሩ ካለዎም።

► ኣንታይ ከምዝገብሩ

ኣንተ ድካ ኣብ ሓደጋ ካለኹም ኮይንኩም ወይ ከካ ዝኾነ ዝተፈጸመ ገበን ከትሕብሩ ደሊኹም ብቐልጡፍ ምስ ፓሊስ ከትራኽቡ ካለኩም። ቁጽሪ 999 ተሌፎን ደውሉ።

ኣንተ ድካ ምስ ፓሊስ ከትዛረቡ ትፈርሑ ኮይንኩም ወይ ከካ ናትኩም ዝርዝር ንፓሊስ ከይትህቡ ኣንተ ድካ ደሊኹም ትካምንኩ ኻልኣ ልዕሊ ዕድመ ዝኾነ ሰብ ሓብሩ። ዝተፈጸኡ ገንም ናትኩም ሽም ወይ ከካ ዝርዝር ከይሃብኩም ንፓሊስ ከትሕብሩ ትኽኣሉ ኢኹም።

ናይ ሃገር ኣንግሊዝ ናይ ግበን ሕጊ ካብ ናይ ኣቲ ንስኹም ዝመጸከሞ ሃገርኩም ፍልይ ዝበለ ከኸውን ይኣል ኣዩ። ንምሳሌ ኣብ ኣዚ ሃገር ኣንተ ድካ ናይ ዘትኸከሞ ሽጋራ ኣብ ጽርጊያ ደርቢኹም ሙልታ

ኣንተ ድካ ካልኣ ሰብ ነቲ ገበን ከትፋጽሙ ጌሩኩም ከካ ንስኹም መጥቃዕቲ ከምዝወረደኩም ኣዩ ዝቐጸር ንግኹም ሓገዝን ካብ ሓደጋ ነጻ ከትወዱ መታን ደሕንነትኩም ከትሕልው የድልየኩም ኣዩ።

ኣይትረስዕዎ፡ ኣንተድካ ምስ ፓሊስ ከትዛረቡ ትፈርሑ ኮይንኩም ንካልኣ ልዕሊ ዕድመ ዝኾነ ሰብ ትካምንዎ ሓብሩ ወይ ከካ ተዛረቡ።

ኩሎም ትሕቲ ዕድመ ዝኾነ ሰባት ሓደ ንይነት መሰል ኢዮ ዘለዎም።

- ከቲ ንስኹም ትብልዎ ነገራት ከስመዓልኩም መሰል ኣለኩም
- መንበሪ ገዛን መግብን ከትክለዩን መሰል ኣለኩም
- ደሕነትኩም ዝተሓለወ ከኸውን ንመጽን ጉድኣት (ምዝመዛ) ን ከይወርደኩም መሰል ኣለኩም
- ገንዘብ ዘይከፈለሉ ናይ ጥዕና ሕክምናን ከትገብሩን ይክቶር ከትሪኩን ናይ ስኒ ሓኪም ክሪኩን መሰል ኣለኩም
- ገንዘብ ዘይከፈለሉ ናይ ሙሉኡ ሰዓት ትምህርቲ ከትመሃሩ መሰል ኣለኩም
- ከይትዕጸው ወይ ከትሕበሉ መሰል ኣለኩም
- ወለድኹም ከትደልዩን ከትረኽቡን መሰል ኣለኩም
- ካብ ካልኦ ሰብ ከይትዳለው ወይ ከኣ ፍልይ ከይትብሉ መሰል ኣለኩም
- ከንዳዓብኹም ከለኹም ምሉኡ ዕቤታት ኸህልወኩም መሰል ኣለኩም

ኩነት፡ ብናይ ሃገር ኤንግሊዝ ሕጊ ሓደ ሰብ ዕድሜኡ ትሕቲ 18 ኣንተ ድኣ ኮይኑ ከም ቆልዓ/መንከሰይ ክዩ ዝቐጸር። ሓደ ሰብ ትሕቲ ዕድመ ኣንተ ድኣ ኮይኑ ኣሞ ኸኣ ካብ ክዚ ሃገር ዝኣልዮም ሰብ ኣንተ ድኣ ዘይብሎም ካብ ባቶም ካብ ክቲ ዝነብርሉ ቦታ ዝርከብ ናይ መንግስቲ ቤት ጽሕፈት ኣዮም ዝከለዩ። ክዚ ስለዝኮነ ክዩ ከኣ ኣቶም ትሕቲ ዕድመ ዝኾነ መንከሰይት ካብ ሃገር ኤንግሊዝ ዑቕባ ከሓቱ ከለው ካብ-ትሕቲ - ምክላይ ዝኣትው።

ናይ ዝተፈላለየ ንይነት ጸገማት መጥቃዕቲ ናይ ስውነት፡ ናይ ስነ ኣክሚኒ መጥቃዕቲ፡ ምዝመዛ ወይ ከኣ ምግባሪ ዕሽሽ ምባል መጥቃዕቲ ከይወርደኩም ተሽላሽሊ ነገር ጸግኒ ከልወኩም መሰል ኣለኩም ፡ ኣንተ ድኣ፡

- ዝኾነ ሰብ ይጎድኣኩም ኣሎ ኮይኑ
- ኣቶም ልዕሊ ዕድመ ዝኾኑ ሰባት ከኣሊኹም ዝገብኩም ኣንተ ድኣ ከምግብኩ ዘይኣሊይኹም ኮይኖም
- ዝኾነ ሰብ ኣንተ ድኣ የስርሓኩም ኣሎ ብዘይግብኩ ወይ ከኣ ከትገብርዎ ዘይትደልዩ ነገራት ከትገርቡ ኣንተ ድኣ ኣገዲዶምኹም
- ካብ ክቲ ትነብርሉ ዘለኹም ቦታ ከይትወጹ ኣንተ ድኣ ኣገዲዶምኹም*
- ዝኾነ ሰብ ኣንተ ድኣ ንዓኹም ወይ ከኣ ንወለድኹም ከጎድኩኹም ኣንተ ድኣ ኣፈራሪሖምኹም
- ንዝኾነ ሰብ ኣንተ ድኣ ዝኾነ ነገራት ይኣውድኹም ኮይኖም ነጻ ኣንተ ድኣ ዘይኮንኩም ወይ ከኣ
- ወይ ከኣ ብዝኾነ ምኽንያት ፈሪሕኩም ኣንተ ድኣ ኮይንኩም...

...ንዓኹም ከሕዙ ዝኸከሉ ሰባት ኣለው ኣንተኾነ ግን ንስኹም ንትኣምንዎ ሰብ ኩሉ ክቲ ጸገምኩም ከቲ ጸገምኩም ከትሕብሩ ኣለኩም። ወይ ን social worker (ሰሻል ዎርከር) ናይ ማሕበረሰብ ሰራሕተኛ፡ foster carer (ፎስተር ኬረር) ሞግዚት ወይ ከኣ ኣለይትኹም ወይ ከኣ ንስኹም ትኣምንዎ ሰብ ካብ ክዚ መግለጺ ጽሑፍ ዘሎ ምስኩም ከትዘራረቡ ትተኣማመንሉ ሓብሩ ኢኹም፡ ወይ ከኣ ካብ ድሕሪት ናይ ክዚ ጽሑፍ ዘሎ ቁጽሪ ተሌፎኖን ደውሉ ኢኹም።

* ሓድ ሓደ ጊዜ ኣንተ ድኣ ኣቶም ዝኣሊኹ ናብ መንግስቲ ቤት ጽሕፈት ካብ ሃገር ኤንግሊዝ ንዓኹም ሓደጋ ከውርደልኩም ዝኸከል ሰብ ኣሎ ኢሎም ዝኣምኑ ኮይኑ ምናልባት ምስኩም ትራኽብሉ መንገዲ ከዓጽዎ ወይከኣ ከኸከልኩ ኣይኸከሉ ኣዮም፡ ክዚ ግን ናትኩም ደሕንነት ንምሕላው ዝገርብርዎ ነገራት ኣዩ፡ ንዝተወሰነ ኣዋናት ዝኣከል ስጋብ ደሕንነትካ ዝተማልኡ ዝኸውን ከኣ ናብይ ትኸይድ ምስ መን ትራኽብ ከቆጸርዎ ወይ ከኣ ካብ ርሑቕ ቦታ ከይትከይድ ከኸከልኩኹ ይኸከሉ ኣዮም። ክዚ ግን ንምንታይ ከምኩ ከምዝኸውን ዘሎ ከገልጽልኩም ይግባኡ። ብዛዕባ ክዚ ኣንተ ድኣ ተደናጊርኩም ወይ ከኣ ዘይተረድኣኩም ወይ ምስ ጠበቓኹም ወይ ከኣ ምስ ካልኦ ልዕሊ ዕድመ ዝኾነ ሰብ ከትዘራረቡ ትኸከሉ ኢኹም።

ዋላ ካብ ሓደጋ ውስጢ ሃልው ደኣንበር ንሓደ ሰብ ከትኣምኑ ኣለኩም። ምናልባት ወለሓደ ሰብ ኣይግለጽልዩን ክዩ ኢልኩም ትሓስቡ ትኾኑ ወይ ከኣ ወለሓደ ሰብ ኣይንፈልጥን ኢና ኢልኩም ከትሓስቡ ኣውን ትኸከሉ ኢኹም ኣንተ ኾነ ግን ንዓኹም ዝኣልዩ ሰብ ኣሎ።

ውሱን ውልቃዊ መምህር

► መን ምክኖም

አቶም designated teacher ውልቃዊ ውሱን ዝኾኑ መምህራን ኣብ ቤት ትምህርትኹም ወርዶ ከኣ ኣብ ኮለጅ ዝርከቡ መምህራን ብዛዕባኹም ዝምልከት ሓላፍነት ዘለዎም፡ ነቶም ቦቲ ኣት ትነብርሉ ከባቢ ዝርከብ ናይ ሜት መንግስቲ ቤት ጽሕፈት ኣብ ትሕቲ ምክላይ ዘለው ዝሕግዱ ኣዮም፡፡ ምናልባት ብኣካቶም ወለሓንቲ ትምህርቲ ከይወሃቡኩም ይኸኣል ኣዩ፡፡ ብዛዕባ ኣቲ ኩነታትኩም ዝኾነ ሓበሬታት ክፈልጡ ይኸኣሉ ኣዮም፡፡ ኣንተ ኾነ ግን ብዛዕባ ናትኩም ፍልይ ዝበለ ነገራት ብዛዕባ ወለድኹም ከምኡ ኣውን ንምንታይ ዑቕባ ትሓቱ ከምዘለኹም ከይፈልጡ ይኸኣሉ ኣዮም፡፡ ዝኾነ ሓበሬታት ክፈልጡ ይኸኣሉ ኣዮም፡፡

► ኣንታይ ከምዝገብሩ

ፍልይ ዝበለ ንግኹም ዝሕግዝ መምህር ብዛዕባ ናይ ትምህርቲ ዝምልከት ነገራት ከሕግዝኩም ወይ ከኣ ናይ ኮለጅ ዝምልከት ኣብኡ ዘድልዮኩም ነገራት ከሕዝኹም ኣዮም፡፡ ኩሉ ኣቲ ናይ ትምህርቲ ዘድልዮኩም ነገራት ከምዝማለኩም ዘሎ ዘረጋግጹ ኣዮም፡፡ ምሳኹም ከኣ ኣብ ዝተፈላለየ ኣዋናት ብቐጸራ ክራኽቡ ኣዮም፡፡ ኣቲ ቤት ትምህርቲ ኣብ ቤት ትምህርቲ ዘለኩም ጸገማት ተረዲኦም ወይ ከኣ ኮለጅ ተረዲዎኩም ነቲ ዘለኩም ጸገማት ዘቃልል መፍትሕታት ምብርካብ ኣብ ቤት ትምህርቲ ከመይ ከምዘለኹም ንምፍላጥ ክትትል ክገብሩልኩም ኣዮም፡፡ ከምኡ ኣውን ንግኹም ብዛዕባ ኣቲ ናትኩም ናይ Personal Education Plan (PEP) ፐርሶናል ኤዲኬሽን ፕላን (T.E.T) ውልቃዊ ትምህርቲ መደብ ዝምልከት ኣውን ሓላነት ኣለዎም፡፡

ፍልይ ዝበሉ ብዛዕባ ኩነታት ትምህርትኹም ዝከታተሉ መምህራን ከኣ ምስ ናትኩም social worker (ሶሻል ዎርክር) ናይ ማሕበርሰብ ሰራሕተና ኣብ ዝተፈላለየ ጊዚያት ኩነታት ትምህርቲ ከመይ ከምዘለኩም ከኣ ከዘራረቡ ኣዮም፡፡ ኣቶም ፍልይ ዝበሉ ንግኹም ዝከታተልኹም መምህራን ከኣ ነቶም ካልኦት ተምሃሮ ብዛዕባኹም ኣብ ትሕቲ ምክላይ ከምዘለኹም ክነግርዎም የብሎምን ወይ ከኣ ካብ ኣቶም ካልኦት ተምሃሮ ኣብ ቅድሚኡ ካልኦት ተምሃሮ ብፍልይ ዓይኒ ክራኽቡ የብሎምን፡፡

Be not afraid of greatness:
some are born great,
some achieve greatness,
and some have greatness
thrust upon them.

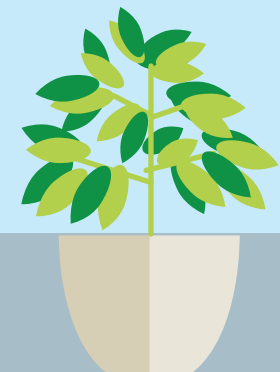
(ተረፒ) ፍወሳ ወይ ከኣ ሕክምና

► መን ምክኖም

therapist ሕክምና ወይ ፍወሳ (ወይ ከኣ ናይ ስነኣምሮ ሓኪም) ንሰባት ናይ ጭንቀት ወይ ከኣ ካልኦ ጸገማት ዘለዎም ዝኾነ ገቢድ ጊዜ ከሕልፉ ከለው ዝሕግዙ ኣዮም። በዚ ናይ ተረፒ ሕክምና መንገዲ ሰባት ብዛዕብኩም ብዙሕ ኣዮም ዝመሃሩም ከምኡ ኣውን ኣቲ ዘለውዎ ገቢድ ጸገማት ምብርዳኦ ብዛዕብኩም ለውጢ ብምግባር ወይ ከኣ ኩነታትኹም ብምቕያር ነቲ ዘለዎ ጸገማት ክፈትሖም ይፍትኡ። መብዛሕትኦ ጊዜ ሓደሰብ ጽን ኢሉ ዝሰምዓካ ብምርካብ ወይ ከኣ ትዛረቦ ሰብ ምብምርካብ ከማን ጽቡቕ ክስመዓካ ይኽከል ኣዩ።

► ኣንታይ ከምዝገብሩ

ኣቲ ንዓኹም ዘጋጠመኩም ነገራት ወይ ኣብ ዝተወለድኩሙሉ ሃገርኩም ወይ ናብ ሃገር ኣንግሊዝ ክትመጹ ከለኹም ወይ ከኣ ዋላ ኣብ ኣዚ ሃገር ምስ መጻኢኩም ዘጋጥመኩም ጸገማት ፍልይ ዝበለ ከቢድ ስሚዒታት ክገብረልኩም ይኽከል ኣዩ። ምንልባት ስምዒትኩም ሓዚንኩም ወይ ከኣ ሓረቕኩም ወይ ከኣ ድቃስ ለይቲ ክትድቅዱ ኣንተድኣ ከቢድ ኮይኑ ረኺብኩሞ። ከምኡ ኣን ሕጂ ኣውን ብጣዕሚ ከቢድ ፍርሒ ይስመዓኩም ኣሎ ኮይኑ። ምስ ተረፒስት ብሓደ ኣንተድኣ ተረኺብኩም ሰሪሖኩም ኣቲ ዝስመዓኩም ስሚዒት ንምንታይ ከምዝኾነ ብዛዕባኹም ዚያዳ ክርድኣኩምን ከመይ ጌርኩም ነዚ ገቢድ ሕማቕ ስሚዒት ከተጥፋኩም ከምትኽከሉ ክሕዙኹም። ኣዚ ከኣ ናብ ኣቲ መዓልታዊ ሂወትኩም ዚያዳ ክተተኩሩ ይሕግዘኩም ከምኡ ኣውን ኣቲ መጻዒ ሂወትኩም። ከምኡ ኣውን ኣቶም ተረፒስት ብዛዕባ ኣቲ ናይ ስነኣምሮ ኩነታትኩም መርትዖ (ጭብጢ) ነቲ ናይ ዑቕባ ሓቲትኩም ዘለኹም ዝሕግዝ ከኣ ክህቡኹም ይኽከሉ ኣዮም። ኣንተ ድኣ ምስ ተረፒስ ክትዘራረቡ ትደልዩ ኮንኩም ምስ foster carer (ፎስተር ኬረር) ሞግዚት ወይ ከኣ ኣለይቲ፡ social worker (ሶሻል ዎርከር) ናይ ማህበረሰብ ሰራሕተኛ ወይ ከኣ ምስ ጠበቓኹም ተራኽቡ።

(ካይ.ክር.ኮ)(ኢንዱፕንደንት ረቢዊን ኮፊሰር) ፋልዶ ዝበለ ራሱ ዝኸኣለ መርመርቲ ጸሓፍቲ

► መን ምዃናም

ናይ IRO (ካይ.ክር.ኮ) ሰርሖም ቀንዲ ኦቶም ናይ Local Authority (ሎካል ኣውደሪቲ) ኣብ ከባቢኹም ዝርገብ ናይ መንግስቲ ቤት ጽሕፈት ንዓኹም ንምክላይ ከማልኦ ዘለዎ ነገራት ኩሉ የማልኦ ከምዘሎ ዘረጋግጽኩዎ ዝከታትለኩዎ ሰራሕተኛታት ክኖሩ፡፡ ኦቶም ናይ IRO (ካይ.ክር.ኮ) IRO ከኣ ከቲ በቶም ናይ ማሕበረሰብ ሰራሕተኛ ዝተዋህበኩም መንበሪ ቦታ ንዓኹም ዝሰማማዕ ትኽክለኛ ቦታ ከምዝኾነኩዎ ንስኹም ከኣ ሕጉላት ከምዝኾኑም ከረጋግጹ ይግባኡ፡፡ ኦቶም ናይ IRO (ካይ.ክር.ኮ) ሰራሕተኛታት ሰራሕተኛታት ርክሶም ዝኸኣሉ ካብ social workers (ሶሻል ዎርከርስ) ናይ ማሕበረሰብ ሰራሕተኛታት ፋልዶ ዝበሉ ክኖሩ፡፡

► ክንታይ ከምዝገብሩ

ኦቶም ናይ IRO (ካይ.ክር.ኮ) ሰራሕተኛታት ከቲ ምክላይ ኩነታት ከመይ ይካየድ ከምዘሎ ዝቆጸጸሩ፡፡ ንዓኹም ዝከውን ናይ መጻኢ ሂወት ኩሎም ኦቶም ኣብ ናትካ ምክላይ ዝካፈሉ ሰራሕተኛታት ከቲ ንስኹ ትብሎ ከኣ ሰሚዖም ብትኹረት ኣብ ግምት ከክትውዎ ከምዘለዎምን ኩሎም ኦቶም ኣብ ናትካ ምክላይ ዝካፈሉ ሰባት ከቲ ኣብ መደብ ዝወጸ ከማልኦዎ ዘለዎም ነገራት ኣብ ተግባር ከምዝውዕልዎ ዘለዎ ተሻታቲሎም ዘረጋግጹ ክኖሩ፡፡ ምስ ኦቶም IRO (ካይ.ክር.ኮ) ሰራሕተኛታት ከቲ ምክላይ ኩነታት ከመይ ይካየድ ከምዘሎ ዝቆጸጸሩ፡፡ ክንተ ወሓደ ኣብ ሽዱስጠ ወርሒ ሓንሳብ ምሳኹም ክራኽቡ ይግባኡ፡፡

ክንተ ድኣ ዝኾነ ዓይነት ጸገማት ብዛዕባ ከቲ ዝግበረልኩም ዝለሎ ምክላይ ወይ ከኣ ኦቶም social worker (ሶሻል ዎርከር) ናይ ማሕበረሰብ ሰራሕተኛ ንዓኹም ክንተ ድኣ ዘይሰምዑኹም ኮይኖም ዝኾነ ዘለኩም ጸገማት ክንተ ድኣ ከቲ ጸገምኩም ዘይተፈትሓልኩም ኮይኑ ነቶም IRO (ካይ.ክር.ኮ) ከትሕርዎም ብጣዕሚ ኣገዳሲ ክዩ፡፡

ኣገዳሲ ዝኾነ ቁጽሪ ስልክታትን ናይ ኢንተርኔት ኣድራሻታት

ናይ ሕጽጽ ኩነታት ከጋጥመኩም ከሎ፡ ወይ ፓሊስ፡ ወይ ካምቡላንስ ወይ ከኣ ናይ ኣሳት ሓደጋ ምክልኻል ክፋሊ ከንተ ድካ ኣድልይኩም ቁጽሪ ተሌፎን 999 ደውሉ። ኣዚ ተሌፎን ኣዚ ከትድውሉ ከለኹም ወለሓንቲ ገንዘብ ኣይክፈሎን ኣየ ከምኩ ኣውን ኣስተርጓምቲ ክጽወዓልኩም ከትሓቱ ትኽክሉ ኢኹም።

ኣንተ ድካ ፈሪሕኩም፡ ወይ ከኣ በይንኹም ኮይንኩም ጸምይኩም፡ ወይ ከኣ ዝኾነ ዘፍርሕ ነገራት ኣለኩም ኮይኑ ወይ ከኣ ሓዚንኩም፡ ወይ ተጻናጌርኩም ወይ ከኣ ጥራሕ ምኽሪ ኣድልይኩም በዚ ዝስዕብ ቁጽሪ ደውሉ ወለሓንቲ ገንዘብ ኣይክፈሎን ኣየ 0800 1111 at ኣብ ዝኾነ ሰዓት ወይ ከኣ ኣብ ዝስዕብ ናይ ኢንተርኔት ኣድራሻ ተወከሱ www.childline.org.uk

ገንዘብ ዘይክፈሎ ሓገዝ፡ ምኽሪ ወይ ከኣ ሓበሬታ ብፍልፆ ከኣ ንቅልዑት ኣብ ትሕቲ ምክላይ ዘለው ወይ ከኣ ኣብ ገዝኩም ወጻኢ ዝነብሩ፡ ናብ Children’s Commissioner’s (ኹልድሪንስ ኮሚሽን) ናይ ቅልዑት ኮሚሽን ናይ ምኽሪ ቁጽሪ መስመር “Help at Hand” “ሂልፕ ኣት ሃንድ” ኣብ 0800 528 0731 (9ኛይ ንግሆ ስጋብ-5 ናይ ምሽት ኣብ ሰነይ ስጋብ ዓርቢ) ወይ ከኣ ናብ ኢንተርኔት ኣድራሻ ዝስዕብ ተወከሱ፡ <http://www.childrenscommissioner.gov.uk/learn-more/help-at-hand>

ኣንተ ድካ ብሓይሊ ተገዲድኩም ከትሰርሑ ወይ ከኣ ከትገብርዎ ዘይትደልዩ ከትገብሩ ተገዲድኩም ኣንተ ድካ ካብ ኦቲ ትነብርሉ ዘለኹም ቦታ ብነጻ ከይትወጹ ተኸልኪልኩም፡ ኣንተ ድካ ዝኾነ ሰብ ወይ ንግኹም ወይ ከኣ ንቤተሰብኩም ከገድኩኹም የፈራርሑኹም ኣንተ ድካ ሃልዮም ኣንተ ድካ ዝኾነ ሰብ ጉድኣት የውርደልኩም ኣሎ ኮይኑ ወይ ከኣ ዝኾነ ሰብ ይቅጸጸሪኩም ኣንተ ድካ ኣሎ ኮይኑ ብዝኾነ ፃዮንት መንገዲ፡ ናብ ኦቲ Modern Slavery Helpline (ጥደርን ስለይሽሪ) ዘመናዊ ግሊያንት ዝበሃል መስመር ቁጽሪ ተሌፎን ደዊልኩም ሓገዝ ወይ ከኣ ምኽሪ ኣብ ዝኾነ ሰዓት ኣዚ ዝስዕብ ቁጽሪ ተሌፎን ደውሉ 08000 121 700

ኣንተ ድካ ትሕቲ ዕድመ ኮይንኩም ብዘይ ወለዲ ወይ ከኣ ኣልይትኹም ናብ ኣዚ ሃገር መጸኣኩም ዑቕባ ከትሓቱ ብዛዕባ ኣዚ ከኣ ምኽሪ ደሊኹም፡ ናብ Children’s Section of the Refugee Council (ኹልድሪን ሰርቪስ ረፉጂ ካውንስል) ዝብል መስመር ናብ 020 7346 1134 ወይ ከኣ ብኢመይል ኣድራሻ children@refugeecouncil.org.uk

ኣብ ጥቓኹም ዝርከብ ሓገዛት ከትደልዩ ኣንተ ድካ ደሊኹም ኣብ ኣዚ ዝስዕብ ዌብ ሳይት ኣድራሻ ኣቲኹም ከትደልዩ ትኽክሉ ኢኹም፡ www.miclu.org/servicesmap

If you are an adult and you want to help a child who you think might have been trafficked or is in danger of exploitation, or if you would like to understand more about the asylum process, you can find useful information below:

NSPCC’s Child Trafficking Advice Centre:
www.nspcc.org.uk

NSPCC have a helpline 0808 800 5000 and email too:
www.nspcc.org.uk/preventing-abuse/child-abuse-and-neglect/child-trafficking

Every Child Protected Against Trafficking (ECPAT):
www.ecpat.org.uk

Coram Children’s Legal Centre – Migrant Children’s Project:
www.childrenslegalcentre.com/about-us/what-we-do/migrant-childrens-project